EDUSKUNTA
Hallintovaliokunta

Asiantuntijalausuntopyyntönne HE 64/2018 vp, 19.9.2018
Asiantuntijalausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta (nuohous)

HE 64/2018 HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI PELASTUSLAIN MUUTTAMISESTA (NUOHOUS)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Pelastusopistolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 64/2018 Pelastuslain muuttamisesta nuohouksen järjestämisen ja vastuiden osalta.

Pelastusopisto kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua esityksestä.

Pelastusopiston onnettomuuksien ehkäisyn tiimin opettajat ovat olleet mukana kommentoimassa asian valmistelussa jo esiselvitysvaiheiden aikana ja valmistelivat myös Pelastusopiston lausunnon ko. esityksen luonnosvaiheessa kesäkuussa 2017.

Yleiset huomiot muutoksesta

Pelastusopisto ei edelleenkään pidä ehdotettua muutosta nuohouksen järjestämisestä kaikilta osin hyvänä.

Nuohouksen avaaminen avoimeksi, täysin kilpailtavaksi yritystoiminnaksi ja nuohouksen hinnoittelun säätelyn poistaminen voi vaikuttaa jatkossa nuohouspalvelujen saatavuuteen ja hintatasoon varsinkin haja-asutusalueilla. Riskinä on, että vapailla markkinoilla nuohouspalvelujen tarjonta keskittyy taajamiin ja haja-asutusalueilla nuohoojien saatavuus heikkenee ja nuohouksen hintataso voi nousta voimakkaastikin nykyiseen verrattuna.

Lisäksi kiinteistöjen omistajien velvoitteiden, nuohouksen ja nuohoustoiminnan valvonnan mahdollisuudet heikkenevät pelastusviranomaisen kannalta verrattuna nykyiseen piirinuohousjärjestelmään, jossa piirinuohoojat ovat toimineet osana pelastusviranomaisen valvontajärjestelmää turvallisuuden tarkkailijoina kiinteistöissä. Nuohoojat ovat lisäksi ilmoittaneet tähän saakka nuohoustyön yhteydessä havaitsemistaan vakavista vioista ja puutteista pelastusviranomaiselle. Tämä velvoite oli jo poistumassa luonnosvaiheessa pelastuslaista, mutta on lausuntokierroksen jälkeen otettu lakiesitykseen uudelleen (62§). Se tulee säilyttää jatkossakin, jotta nuohoojien toiminta osana pelastusviranomaisten valvontaa ja tiedonsaantia ei heikkene.

Esitetyllä muutoksella kiinteistön omistajien nuohouksesta huolehtimisvelvoitteen valvonta jäisi pelkästään pelastusviranomaisen toteuttaman valvonnan, eli käytännössä nykyisin kiinteistöjen paloturvallisuuden itsearvioinnin (ns. omavalvonnan) varaan. Pelastusopiston mielestä muutoksessa on säädettävä edelleen myös vapailla markkinoilla toimivien nuohoojien velvoitteesta ylläpitää tietoja/nuohousrekisteriä nuohoamistaan kohteista nykyisen Pelastuslain kaltaisesti, jotta pelastusviranomainen voi tarvittaessa tarkastaa kiinteistöjen nuohoustilanteen nuohoajilta.

Pelastusopisto
PL 1122 (Hulkontie 83)
70821 Kuopio

Puhelin (vaihde)
0295 450 201

www.pelastusopisto.fi

Lisäksi Pelastusopisto pitää erittäin tärkeänä, kun nuohous nyt vapautuu, että asiakkaan tulee pystyä jollakin tavalla tunnistamaan, että hän asioi nimenomaan pätevän nuohoojan kanssa. Tähän saakka asia on varmistunut pelastuslaitoksen järjestämän nuohoustoiminnan kautta automaattisesti. Tämän voisi esimerkiksi jatkossa osoittaa jonkun säädetyn tahon myöntämällä pätevyyskortilla. Lisäksi jatkossa kiinteistön omistajien tulee saada helposti jostakin tieto/listaus alueellaan toimivista pätevistä nuohoojista joilla on ammattitutkinto, jotta he voivat hakea palveluja. Tähän tarpeeseen tulee kehittää sopivan tahon ylläpitämä nuohoojarekisteri.

Yksityiskohtaisia kommentteja lakimuutosesityksestä

Seuraavaan on koottu Pelastusopiston havaintoja ja yksityiskohtaisia kommentteja lakimuutosesitykseen.
Lisätietoja antaa tarvittaessa vanhempi opettaja Jani Jämsä, sähköposti: jani.jamsa@pelastusopisto.fi.

13 a § Rakennusten nuohous
Pykälää on nyt korjattu ja täsmennetty lausuntokierrosvaiheen versiosta. Pelastusopisto pitää erittäin hyvänä, että pykälään on lisätty velvoite pitää tulisijat ja savuhormit turvallisessa kunnossa. Pykälässä on myös erikseen korostettu kiinteistön omistajien/haltijoiden velvoitetta pitää vesikaton varusteet ja turvalaitteet turvallisessa kunnossa. Pelastusopisto pitää tärkeänä säilyttää tämä korostettuna jatkossakin nuohoojien ja muiden katolla liikkuvien henkilöiden tapaturmien ja kuolemantapausten ehkäisemiseksi.

13 b § Nuohouksen määrävälit
Pykälää on nyt täsmennetty lausuntokierrosvaiheesta ja pääosin nuohousvälit säilyvät ennallaan. Myös lausuntovaiheessa esityksessä olleet tulkinnanvaraisuudet nuohousvälien määrittelyssä on nyt poistettu. Pelastusopisto pitää uutta pykälää hyvänä.

60 § Nuohoustyön sisältö
Pykälää on täsmennetty lausuntokierrosvaiheesta ja siinä on nyt lopussa maininta, että nuohoojan tulee noudattaa hyvää nuohoustapaa. Perustelumuistiossa tätä on avattu lisää ja viitataan Nuohousalan Keskusliiton nuohoustyöohjeeseen. Näitä lisäyksiä Pelastusopisto pitää hyvinä täsmennyksinä, jotka ohjaavat nuohoustyön laadun säilymistä jatkossakin.

61 § Nuohoustodistus
Pelastusopisto pitää hyvänä, että nykyisen pelastuslain kaltainen velvoite nuohoojan antamasta nuohoustodistuksesta asiakkaalle on pidetty lakitasolla saakka.
Pykälään tulee kuitenkin lisätä kiinteistön omistajalle/haltijalle velvoite säilyttää nuohoustodistus vähintään seuraavaan nuohoukseen saakka. Tämä mahdollistaa pelastusviranomaisen valvontatoiminnan. Ilman ko. velvoitetta ja ilman nuohoojien velvoitetta ylläpitää nuohousrekisteriä valvonta voi olla mahdotonta.

62 § Nuohouksessa havaittujen vikojen ilmoittaminen pelastuslaitokselle
Lausuntokierrosvaiheen jälkeen on lisätty tämä pykälä. Nykyisen Pelastuslain 61§:n kaltainen nuohoojan ilmoitusvelvollisuus pelastusviranomaiselle nuohoustyön yhteydessä havaitsemistaan vakavammista vioista ja puutteista kiinteistöissä säilytetään jatkossakin. Pelastusopisto pitää tätä muutosta lakiesityksessä erittäin hyvänä. Se mahdollistaa nuohoojien toiminnan osana pelastusviranomaisten valvontajärjestelmää turvallisuuden tarkkailijoina kiinteistöissä edelleen ja pelastusviranomaisten tiedonsaantimahdollisuudet eivät siten heikkene nykyisestä.

Poistettava nykyinen 62§ Nuohouslуettelo
Esityksessä ehdotetaan edelleen poistettavaksi nykyisen Pelastuslain 62§:n mukainen velvoite nuohoojalle ylläpitää nuohouslуetteloa nuohoamistaan kiinteistöistä.

Esitetyllä muutoksella kiinteistön omistajien nuohouksesta huolehtimisvelvoitteen valvonta jäisi pelkästään pelastusviranomaisen toteuttaman valvonnan, eli käytännössä nykyisin kiinteistöjen paloturvallisuuden itsearvioinnin (ns. omavalvonnan) varaan. Pelastusopiston mielestä muutoksessa on säädettävä edelleen myös vapailla markkinoilla toimivien nuohoojien velvoitteesta ylläpitää tietoja/nuohousrekisteriä nuohoamistaan kohteista nykyisen Pelastuslain kaltaisesti, jotta pelastusviranomainen voi tarvittaessa tarkastaa kiinteistöjen nuohoustilanteen nuohoajilta.

63 § *Nuohoojan kelpoisuus*
On hyvä, että nuohoojan kelpoisuusvaatimus on lakimuutosesityksessä edelleen säilytetty.

Tähän pykälään tulisi kuitenkin lisätä myös vaatimus nuohoojalle tarvittaessa osoittaa pätevyytensä asiakkaalle. Nyt kun nuohouksen kilpailu vapautuu, tulee asiakkaan jollakin tavalla tunnistamaan, että hän asioi nimenomaan pätevän nuohoojan kanssa. Tähän saakka asia on varmistunut pelastuslaitoksen järjestämän nuohoustoiminnan kautta automaattisesti. Tämän voisi esimerkiksi jatkossa osoittaa jonkun säädetyn tahon myöntämällä pätevyyskortilla. Mutta mikä olisi se sopiva auktorisoitu taho joka tällaisen kortin voisi myöntää?

Lisäksi jatkossa kiinteistön omistajien tulee saada helposti jostakin tieto/listaus alueellaan toimivista pätevistä nuohoojista joilla on ammattitutkinto, jotta he voivat hakea palveluja. Tähän tarpeeseen tulee kehittää sopivan tahon ylläpitämä nuohoojarekisteri. Voisiko esimerkiksi Nuohousalan keskusliitto pitää jatkossa alueellisia rekisterejä pätevistä nuohoojista? Entäpä jos nuohooja ei ole ko. liiton jäsen?

Muita huomioita
Kuinka menetellään jatkossa tilanteissa, jos kiinteistön omistaja ei saakaan pätevää nuohoojaa paikalle haja-asutusalueella tai se tulee kohtuuttoman kalliiksi? Voiko hän silloin nuohota itse tai hankkia nuohouksen ”epäpätevällä” nuohoojalla, vai kuinka menetellään?

Rehtori Mervi Parviainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 26.09.2018 klo 10:24. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.